

andet den kraftige fedtaflejring og for det tredje den ringe muskelfylde. Til baconproduktion egner de sig selvsagt ikke, men i øjeblikket kan de uden besvær afsættes på hjemmemarkedet til priser, der ligger på højde med eksportprisen. Problemet bliver først aktuelt, når afsætningsforholdene er mere ugunstige. Da formålet med svineavl er at fremme produktionen af det bedste bacon, bør det vist snarest søges at udelukke skørhudede grise i avlen.

Oplysninger, der fremkom under besøg hos producenterne, tyder på, at nedarvningen af skør hud finder sted. Det er derfor af største betydning at udfinde nedarvningsmåden. For at undersøge, hvorledes nedarvningen finder sted, er det nødvendigt at foretage krydsning med skørhudede og normale grise. Disse undersøgelser bør overlades avlsspecialister, der ikke vil få svært ved at skaffe sig materiale, idet der gennem slagterierne vil kunne udpeges flere leverandører af skørhudede grise. Måske ville det også allerede nu være klogt, dersom slagterierne ved modtagelse af skørhudede grise fra en andelshaver gjorde denne bekendt med, at gylte fra et skørhudet hold grise ikke bør anvendes til avl.

Landbrugets prisforhold

i tidsrummet 1. juli 1949 til 30. juni 1950.

Det landøkonomiske Driftsbureaus årlige meddelelse om prisforholdenes udvikling giver som i de foregående år en udførlig oversigt over de beregnede gennemsnitspriser for en række af landbrugets vigtigste produkter og produktionsmidler. Den bringer mange værdifulde oplysninger til forståelse af landbrugets økonomiske forhold i det omhandlede tidsrum. En del af dem gengives her sammen med nogle af meddelelsens tabeller. Særligt interesserede henvises til selve meddelelsen og dens detaljerede oplysninger.

Husdyrbrugsprodukterne.

Som i de tidligere år er priserne på disse for en væsentlig del baseret på handelsaftalerne med de forskellige aftagerlande, og det gælder ikke mindst aftalen med England. Ved smørprisaftalen i juni 1949 blev eksportprisen for smør til England med virkning fra 1. oktober nedsat fra 6,12 kr. til 5,17 kr. pr. kg. I slutningen af juli kom aftalen om baconprisen, der fra 1. januar 1950 nedsattes fra 4,29 kr. til 4,14 kr. pr. kg, og også prisen for æg til England blev reduceret. Virkningerne blev særligt følelige for smørrets og æggenes vedkommende. Hertil kom så yderligere devalueringen den 18. september 1949, der som ventet forringede den danske krones købekraft i dollarlandene, men som yderligere, imod forventning, også medførte prisstigninger på vigtige hjælpemidler, der skulle købes i sterlinglandene. Begge dele virkede i uheldig retning for landbrugets økonomi.

Ved udgangen af juni 1949 sattes smørnoteringen ned til 600 kr. pr. 100 kg, og den 8. juni 1950 måtte den yderligere nedsættes til 550 kr. pr. 100 kg, idet salget på de sekundære markeder til en noget højere pris var gået stærkt tilbage. Den gennemsnitlige smørnotering for hele året blev 597 kr. pr. 100 kg mod 650 kr. det foregående år. Det svarer til en nedgang på 8 pct. Priserne på ost, sødmælk og æg faldt omtrent tilsvarende. For flæsk holdt de sig bedre, idet gennemsnitsprisen for hele året kun blev 1 pct. lavere end i 1948—49.

Anderledes gik det med priserne for kvæg. Den 19. november 1949 bortfaldt de bestående kød- og flæskeordninger for hjemmemarkedet, og siden da er der kommet en mærkbar prisstigning for slagtekvæg, og også priserne for levekvæg steg i efterårsmånederne. I gennemsnit for hele året har priserne for slagtekøer været 9—12 pct., for stude og kvier ca. 20 pct. og for kælvekøer 15—18 pct. højere end det foregående år. Derimod blev hestepriiserne omkring 10 pct. lavere end året før som følge af vanskelige afsætningsforhold.

I gennemsnit for samtlige husdyrprodukter har priserne i 1949—50 været ca. 4 pct. lavere end i det foregående år.

Priser på forskellige landbrugsprodukter og produktionsmidler.

	Kr. pr. 100 kg			Forholdstal	
	1949 -50	1948 -49	1909 -14	1949-50 når = 100	1909-14 = 100
Smør	597	650	209	286	92
Ost, 20 pct.	216	233	(57)	379	93
Slagterisvin, sl. vægt	397	402	97	409	99
Æg	299	325	118	253	92
Slagtekøer, 1. kl., lev. vægt ..	152	136	(50)	304	112
Køhuder	140	140	86	163	100
Smågrise, kr. pr. stk.	95	113	—	—	84
Kælvkøer, 1. kl., kr. pr. stk. . .	1123	954	—	—	118
Unge heste, kr. pr. stk.	1546	1724	737	210	90
Indekstal for husdyrprodukter	318	330	100	318	96
Hvede ¹⁾	—	35,67	13,82	—	—
Rug ¹⁾	41,83	36,67	11,93	351	114
Byg 2/r ¹⁾	46,90	29,00	12,88	364	162
Havre ¹⁾	41,14	29,00	12,06	341	142
Hø	17,87	21,18	6,87	260	84
Kartofler, sælgers st., Sjæll. . .	19,46	11,17	(3,75)	519	174
Sukkerroer	6,51	6,51	2,02	322	100
Runkelroefrø	125	202	92	136	62
Hundegræsfrø	356	355	99	360	100
Halvsildig rødkløverfrø	680	790	187	364	86
Indekstal for planteprodukter .	349	284	100	349	123
Indekstal for landbrugsprod. ialt	321	325	100	321	99
Bomuldsfrøkager	49,95	53,88	14,68	340	93
Solsikkekager	49,95	55,63	12,88	388	90
Hørfrøkager	46,95	50,01	—	—	94
Sennepsfrøkager	50,00	55,00	—	—	91
Lucernemel	47,30	59,57	—	—	79
Kød- og benmel	65,50	65,50	—	—	100
Chilesalpeter	39,95	35,56	19,88	201	112
Kalksalpeter	25,29	24,60	(19,30)	131	103
18 pct. superfosfat	13,90	13,54	5,92	235	103
40 pct. kaligødning	28,09	25,75	11,92	236	109
Indekstal for kunstgødning ialt	201	190	100	201	106
Indekstal for:					
Bygningsomkostn. 1914 = 100 ²⁾	508	520	100	508	98
Inventarværdien på en bondeg.	383	381	100	383	101

1) For korn af høst 1948: Afleveringspriser + tillæg for fuld aflevering. For korn af høst 1949: For hvede kr. 4,00 pr. 100 kg plus ret til et tilsvarende kvantum byg eller majs; hvor der ikke ønskes ombytningkorn, er afleveringsprisen kr. 42,50 pr. 100 kg. For de andre kornarter er tallene købernoteringer på Københavns børs.

2) Efter Det statistiske Departement.

Planteprodukterne.

For disse har prisændringerne været meget forskellige. Med kornloven af 1949 bortfaldt reguleringen af kornpriserne med undtagelse af hvedeprisen, der fastsattes til 4,00 kr. pr. 100 kg plus ret til et tilsvarende kvantum foderkorn (byg eller majs). I tilfælde, hvor der ikke ønskedes foderkorn til ombytning, blev afleveringsprisen fastsat til 42,50 kr. pr. 100 kg. For de andre kornarter blev prisdannelsen fri. Medens de i tabellen opførte kornpriser for 1948—49 er afleveringspriser plus tillæg for fuld aflevering, er det for korn af høst 1949 priserne i fri handel.

Taget som gennemsnit har kornpriserne i 1949—50 været ca. 40 pct. højere end afleveringspriserne i det foregående år. Sammenholder man prisen på de kornarter, der i begge år har været under fri prisdannelse, viser det sig, at der for disse ikke har været særlige prisændringer.

På grund af den mindre avl i 1949 steg kartoffelpriserne meget stærkt og nåede niveauet fra 1947—48. For sukkerroerne var der uændret afregningspris i forhold til året før, medens der var en betydelig nedgang for høg og halm. For de enkelte frøarter varierede prisændringerne stærkt. Der var prisstigning for flere græsfrøarter, men nedgang for kløver- og rodfrugtfrø. Engsvingel steg således næsten til det dobbelte, nemlig fra 1,64 til 3,15 kr. pr. kg. Prisnedgangen for rodfrugtfrø varierer fra 21 pct. for kålroefrø til 53 pct. for turnipsfrø.

Planteprodukterne taget under et er steget med 23 pct. Men da der for husdyrprodukterne er en gennemsnitlig prisnedgang på 4 pct., og disse ved beregningen af det samlede prisindeks for landbrugsprodukter vejer langt stærkere til end planteprodukterne, bliver der en nedgang for landbrugsprodukter ialt på godt 1 pct., nemlig fra 325 i 1948—49 til 321 i 1949—50.

Foderstoffer, kunstgødning og andre produktionsmidler.

Oliekagepriserne var i begyndelsen af 1948—49 høje, men faldt gradvis endda ret stærkt lige til krone-devalueringen,

der bevirkede en forhøjelse på 10 kr. pr. 100 kg fra nytår 1950. Alligevel blev oliebagepriserne som gennemsnit for året 1949—50 6—10 pct. lavere end det foregående år. Der har været en prisnedgang på 21 pct. for lucernemel, hvorimod hvedeklid er steget med 12 pct.

Alle kunstgødningsarter blev dyrere i årets løb. Chilesalpeter og kaligødning steg henholdsvis 12 og 9 pct., kalksalpeter og superfosfat 3 pct. I gennemsnit for det samlede kunstgødningsforbrug har prisstigningen andraget ca. 6 pct.

For de øvrige produktionsmidler er der gennemgående ikke store prisændringer. Brændselolie og høstbindegarn blev 2—6 pct. billigere end året før. For året som helhed ligger benzinen 2 pct. lavere end året før, men fra 1. december 1949 forhøjedes den med 6 øre pr. l, medens benzinafgiften til gengæld omtrent samtidig blev nedsat med et tilsvarende beløb.

For bygningsmaterialer og drænrør har priserne nærmest været uforandrede i forhold til året før. Omkostningerne ved opførelse af bygningerne til et statshusmandsbrug er efter Det statistiske Departements prisindeks 2 pct. lavere end i fjor. For landbrugsinventar har man beregnet en gennemsnitlig prisstigning på 1 pct., og nyværdien af landbrugsinventaret på en almindelig bondegård er nu næsten 4 gange så høj som i femåret 1909/10—1913/14.

Lønninger.

Opgørelsen over lønningerne til de af landbrugets medhjælpere, der får kost og logi på arbejdsstedet, bygger på de undersøgelser, som Det statistiske Departement har foretaget angående deres pengeløns størrelse i de seneste år. Denne opgørelse omhandler halvårs- og helårsfæstede hver for sig.

De i hosstående tabel anførte lønninger er beregnet som gennemsnit for halvårs- og helårsfæstede medhjælpere under et, hvorved man får et mere samlet udtryk for bevægelsen i medhjælpernes pengeløn.

Når tidsrummet maj 1949—50 sammenlignes med den samme periode året før, er karlelønnen steget med 1—2 pct. og

lønnen for fodermestre på gårdens kost med 4 pct., ligesom pigelønnen samtidig er steget med 2—3 pct. For karle er det væsentlig vinterlønnen 1949—50, der er steget, idet sommerlønnen for de halvårslønnede er lavere i 1949 end i 1948.

Beregnet pengeløn for samtlige halvårs- og helårspæstede medhjælpere. (Kroner).

	1948-49			1949-50			Forholdstal 1949-50, når 1948-49 sættes = 100
	Sommer	Vinter	Hele året	Sommer	Vinter	Hele året	
Karle, 16 år og derunder ..	1132	726	1858	1126	760	1886	102
do. 17-20 år.....	1756	962	2718	1746	995	2741	101
do. 21 år og derover....	1973	1043	3016	1933	1115	3048	101
Forkarle.....	2087	1119	3206	2083	1176	3259	102
Fodermestre (på gårdens kost).....	1942	1216	3158	1993	1289	3282	104
Piger, 17 år og derunder...	719	708	1427	743	730	1473	103
do. 18 år og derover....	953	914	1867	964	939	1903	102

Også kostudgifterne er fortsat stigende, således at den samlede udgift til kost og løn for året som helhed er steget lidt stærkere end pengelønnen alene.

Landbrugets ejendomsskatter steg i 1949—50 til 159 mill. kr. mod 144 mill. kr. året før. Ejendomsskatterne i landbruget er derefter næsten 8 gange så høje som gennemsnittet for femåret 1909/10—1913/14, hvor de, når Sønderjylland medregnes, udgjorde ca. 21 mill. kr.

Prisforholdenes udvikling som helhed har i det forløbne år ikke været til gunst for landbruget. Der var prisfald for dets vigtigste salgsprodukter, og med devalueringen begyndte en kraftig prisstigning på en række betydningsfulde hjælpemidler. Da stigningen først for alvor satte ind i driftsårets sidste halvdel, tilsløres forskydningen i nogen grad af gennemsnitstallene. Og hertil kommer den konstaterede stigning i lønninger og ejendomsskatter.

Det gode høstår i 1949 har bidraget til en stigende husdyrbrugsproduktion, som midlertidig kan afbøde virkningerne